

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, félre 5 ft 50 kr., évenyedre 3 ft, egy hónapra 1 ft. — Az esti kiadás külön kúldésért a vidékre: egész évre 1 ft 50 kr., félre 80 kr., évenyedre 50 kr., egy hónapra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. belyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasensteiner és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.). Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyitlertti cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Pest, január 11.

(r. l.) A város tegnap, de különösen mai izgalma hasonlít ahhoz, — sőt talán még fölül is mulja — melyről akkor írtam, midőn egymást érték a magán-távíratok, hírül hozván: hogy Páris, az ostromzár alól fölmenegetett, mely híron azonban később, — fájdalom — kacsának bizonyult be.

Tegnap szintén érkeztek magán-tudósítások, és a francziák teljes győzelmét jelenték az Oignon folyó mellett, keleten, Bourbaki tábornok vezénylete alatt; hanem a ki egyeztet már felült, köve hisz másszor is, s így ezen győzemi hír sem talált föltétlen hívókra, míg végre a ma érkezett távíratok által konstálva van.

A diadal teljes volt, mondja a mai telegramm Bordeauxból, melynek hitelességét annál kevésbé van okunk kétségbe vonni, mert tény, hogy a francia bulle-tinek nem hazudoak, mindig leplezetlenül feltárják a va-lót, míg a poroszok egy tücsökből is Rhinoceroszt csinálnak.

Az éhes és szomjas ember nem elégszik meg az első adaggal, sőt ha ezt elköltötte, még nagyobb lesz szomja és ávágya. Így vagyunk most mi is. Tudjuk, hogy a francziák győztek, de még többet akarunk tudni, sokkal többet, s ezért szaladunk szerkesztőségéből szer-kesztőségbe, egyik ismerőstől a másikhoz, ezért ácsor-gunk a bókár erő fővárosi lúcsok daczára is óra hosszat az utcákon, azért megyünk vendéglőkbe, kávéházakba, azért ragadjuk úgyszólván nyakon egyegy távirdai hiva-talnok ismerőst, bárhol találkozunk vele, hogy va-lami újat halljunk, mert ki tudna ilyet mondani, ha a táv-írók nem, kinek közén annyit időköt élünk, melyekben egy nap, egy fél nap, sőt egy óra alatt is országok sorsa fölött határozó tudósítások érkezhetnek.

A reggeli lapokhoz rendszeren éjjelkor jönnek a táv-íratok; akár hány ember lesz, ki a kapuban lesi meg a fordítót, s akár ismeri akár nem, interpellálni fogja az újdonságok iránt, s akár hány lesz, a ki feláldozza éji kényelmét, ugyanazon vendéglőbe vagy kávéházba megy majd éjjel felé, melyekben a journalisták, távírat-fordítók és revisorok serege szokta meginni schlaftrunkját, — mert hát hiába, aludni sem volna képes, ha nem tudna meg még valami újabbat. Már hogy aztán meg tud-e, az más kérdés, mert meglehet, mikép éppen azért nem történt a csatátán valami lényeges új, mert oly kíváncsisággal várjuk azt.

Emélttem, a francziák diadala a mai bordeauxi tudósítások szerint teljes.

Hogy minő befolyással lehet a dolgok alakulására, s a haljárat további folyamára, s az egymás vért ontó két ország jóvendőbeli sorsára, azt bizonyosan kellőleg megvilágítandja ön k. levelezőjének az enyimmél — e téren — avatottabb tolla; én ezuttal csak az itteni la-kosság hangulatát akartam röviden ecsetelni, és azon csaknem rajongásig menő részvétet, melyet Francia-ország irányában nyilvánít, s a mely — megvagyok győződve, ön is osztja e véleményét — csak becsüle-tére válik.

Vajha a ma érkezett kedvező távíratokat, mire e sonok napvilágot látnak ön becses lapjában, ugyanitt még számos kedvezőbbek követnék.

Az ideiglenes rendezésre szükség volt.

Foglalkozunk királyföldi belügyeinkkel.

IV.

(KNG.) A „szász levelek“ írója azt kérdi II-ik levele végén: mi hasznára lehetett a magyar állam-nak az új szabályozás? Szokása szerint hatalmas érvekkel áll elő. Szerinte nem volt szükség az id. oldás-foltozásra akkor, midőn az új megye-törvény meghozatalának küszöbén álltunk, a minthogy már meg is alkottatt a törvény, mely azonban nem hat ki a Királyföldre is.

Ime mily szépen czáfolja meg a levelek írója önmagát: 1868-ban várt lehetett, sőt kellett volna, mivel 1870-ben megalkottatt a megyetör-vény; miután azonban ez új törvény még sehol se lett életbe léptetve, s különben sem fog alkalmaz-tatni a Királyföldre, — a „szász levelek“ szerint várt kellett volna 1872-ig; mert az egyetem még csak 1871-ben fog a királyföldi municipalis szervezet részleteiről tanácskozni s ez, mint ő szászok jóven-dőlgetik, eltarthat egy egész évet is — tehát a Király-földet illető municipalis törvényt alig lehetne 1873 előtt életbe léptetnünk, ha t. i. az ő szász számítás szerint haladnak az egyetemi tanácskozások. Alig hiszem, hogy a királyföldi polgárok köszönő levelet intézzenek a „Pest. Lloyd“-ban felszólító szász patriotának azért, hogy őket 1868—1873-ig, tehát 6 éven át még az elpenészesedett centumok járszalagán óhajtotta volna hagyni. Ugy furdón be-szélgetve államférfiakkal, könnyű elmondani, utóbb

le is írni: lehetett volna még öt évet várni, ha-nem a kik a nyögbe voltak kötve, a kik polgári jo-gaikat nem gyakorolhatták, ezek bizonyos más vé-leményen voltak és vannak ma is.

Nézetem szerint a magyar kormány nagyon helyesen fogta fel a királyföldi népesség kívánatait, a midőn már 1869-ben az egyenjogúság elveinek megfelelő id. rendezést eszközöltetett a Királyföldre; ez pedig arra mutat, hogy a közhangulatról jól volt értesülve, és tiszta forrásból meríté információit és nem egyesek vagy hivatalnoki kasztok, de a király-földi polgárság tömegének érdekeit tartá szem előtt.

Különben is meg kellett egyszer törni a jeget. Csak a romok eltávolítása után tünhetett ki, hogyan lehetne az új épületet a régi, használható részeket meghagyva czélszerűen felállítani. Ez áttekintés ja-vára vált a Királyföldnek, s közvetve a magyar ál-lamnak is; a kormány és az „illetők“ egyaránt kön-nyebben felismerendik a hiányokat, a baj forrását, a szükséges reformokat; e tanulságok alapján már most sokkal könnyebben fog menni a végleges rendezés keretének felállítását, illetőleg: a részle-teknek a megváltozó való beillesztése.

Azon tény, hogy az egyetem ép most ülésez és tanácskozik a királyföldi municipalis új szervezet részleteiről — fényes czáfolata annak, mintha a magyar parlament és kormány a merev nivellálást tűzte volna ki céljául; sőt bizonyosság a mellett is, hogy „szabadelvi rendezésről“ lesz szó, melyben mindenki feltalálhatja illő helyét t. i. az östör-téneti elemek is, kik közé én ismét nem csak a szász nyelvűeket számítom. Mintegy erre utal a „szász levelek“ írója is, midőn az 1868: 43. törv. 10 §-ének következő szavait idézi: „megbizatik a ministerium, hogy az illetők kihallgatásával az országgyűlés elé oly törvényjavaslatot terjesszen, mely, valamint a törvényeken és szerződésekben alapuló jogokat, ugyaz ezen területen lakó bár-mely nemzetiségű honpolgárok joge-gyenlőségét is kellő tekintetbe vegye és összhangzásba hozza“ — — — s ad-dig is e vezérelvek szellemében indeiglenesen in-tézkedjék.

Tehát a parlament maga szükségesnek tartotta az id. intézkedést már 1868-ban; ezt val-lotta azon időben a szász lapok nagy része is, nem tagadván az állapotok tarthatatlanságát; tehát a szász levelek írója a várható politikájára vissza-fordulva tévútra jutott s itt nem látta a parlament által kiűzött vezérelvek mindegyikét: csak a törté-neti jog után indult, ellefedve, hogy az 1868: tczk. a legfőbb hangsúlyt éppen a jogegyenlőség valóstására fektette.

Ép ezért mulhatatlanul szükséges vala az id. rendezés a Királyföldre. A megszokott hatalom apadása bár kinek is rosszul esik, de utóljára is be-letörődünk; hogy a kezdet nehézségekkel járt, ez természetes, ezután jobban és könnyebben fog menni.

Miért óhajtjuk a francziák győzelmét?

II.

Sokkal okosabb embernek vagyunk kénytelenek te-kinteni mind Bismarck grófot, mind pedig a Németország sorsát jelenleg intéző többi államférfiakat, sőt magát Vil-mos királyt is, mintsem azt bihessük, hogy komolyan szándékoznak III. Napoleont és családját a francia császári trónra visszahelyezni. Való ugyan, hogy Né-metország érdeke momentán azt igényelné, hogy Fran-cziaországra, legyőztes esetében, oly kormányforma s oly államfő erőszakoltassék, a melylyel az meglege-dett és nyugott ne legyen, ne lehessen, hanem az elleni küzdelmében saját magát rongálja, gyengítse, hogy az alatt Németország kényelmesen erősödjék.

Am de ily erőszakolás a mellett, hogy a népjog legdurvább megsértése lenne, az erőszakoló hatalomnak magának sok kellemetlenséget és költséget okozna, nagy áldozatokkal lévén kénytelen fenntartani a felerőszakolt kormány formát és államfőt. S ha bár mind Európa túr-elmesen nézi Franciaország küzdelmét, de az erőza-kolás esetében bizonyára közbeszólásra kényszerítene saját érdekének és nyugalmanak megfontolása.

Ha Franciaországban nincsenek békés és szilárd állami viszonyok, Európa békéje és nyugalma veszély-ben van. Napoleonnak a francia trónra való visszaerő-szakolása Európa békéjét is veszélyeztetné.

Ha a Napoleonismus visszahelyezése lehetetlenség, még kevésbé lehetséges a Bourbonok restauratioja, vagy bármely uralkodó családnak feltukmálása, nem le-vén egyiknek is annyira erős pártja sem benn az ország-ban, sem azon kívül, hogy a restauratio vagy trónfog-lalás nehézségeivel megküzdhessek. Franciaország teh-át egy birtokos nélküli vagyon lesz, jobban mondva urává válik saját sorsának: magának kell meghatározni

a formát, melyben állami életét meg kell indítani, ma-gának kell valakire, vagy valamire ruházni a hatalmat, a megújult nemzet ügyeinek intézését.

Es e dús osztalékhoz, e hatalomhoz senkinek sem leend jogosabb igénye, mint a jelen honvédelmi bizott-mánynak, az az azon pártnak, mely a bizottmány ké-pét viseli, határozottan szólva a legiszább vizü repub-likanusoknak, s azzal magának a francia népnek.

Nincs szándékom vitatni és mérlegelni a monar-chiai és republikai kormány formák előnyeit és hátrá-nyait, ez az illető állam viszonyaitól és polgárainak szükségétől függ; de határozottan állítom, hogy Fran-cziaországban a jelen óriási küzdelem bevezetével csak a republika lehetséges, s pedig nem csak pilla-natra, hanem állandólag. Különben is az 1792. évi szeptember 21-e óta, midőn a nemzetgyűlés Francia-országot egy és osztatlan köztársaságnak nyilatkoztatta, sajátkép minden más kormány formát, ha nem is épen bitorlásnak, mindenesetre megüszult kísérletnek lehet tekinteni, s a csaknem egy századig tartó küzdelme az ottani republicanusnak megérdemli, hogy emyedellen ki-tartását valahára siker koronázza.

Ha tehát a republicanus eredetű, republicanus jel-lemű és szellemű honvédelmi bizottmánynak sikerülend a császárság által elárult, megromlott francia nemzetet győzelemre vezetni; ha a hazát a veszedelem és pusztulás torkából kiragadják: megszünteti egyszersmind Fran-cziaországban a permanens változások, az állami vi-szonyok és kormányformák folytonos ingadozását, mely már példabeszédessé vált, s a mely nemcsak Francia-ország, hanem egész Európa számára eddig is sok ke-serű gyümölcsöt termelt.

Es ha kérdés a kérdés, hogy mi nyújt bizto-sítékot az általunk kilátásba helyezett francia republika állandóságára? bizvást felelhetjük, hogy éppen a jelen háboru, melynek hitünk és óhajtatunk szerinti szeren-csés és dicsőséges bevezése örettségi bizonyít-vány leend a francia republicanus számára. A megpróbáltatás nehéz napjaiban, a sanyarúság iskolájá-ban minden salaktól megtisztulandó nemzetben — mond-juk — oly polgári és emberi érzelmek és erények fo-gamzanak, és erősödnek meg, melyek, valamint nélkül-özhetetlenek a szabad állami és társadalmi életre, ugy egyszersmind annak biztosítására is legnagyobb kezo-séget nyújtanak.

K. A.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jan. 13. 2 óra délután.

Érkezett Kolozsvárra jan. 13 2 óra 36 p. délután.

Manteuffel elment nj állomá-sára Bourbaki ellen. Chanzyt Le Mans-nál teljesen megverték, írja a versaillesi tudósítás.

A Conferentia Londnonban ja-nuár 17-én nyílik meg azon esetben is, ha Franciaország nem lesz képviselve.

Legújabb távíratok.

Versailles, jan. 11. (Hivatalos.) A Chanzy tábornok ellen működő hadoszlopok e hó 10-én — a derék-haddal való csatázás közben — Manstól 1 mért-földnyire nyomultak előre. A németek kezébe esett: 1 ágyu, 3 golyószóró és 2000 (?) fogoly. A németek vesztesége nem nagyon jelentékeny.

Berlin, jan. 11. A Werder-, Zastrow-féle és egyéb jelentékeny csapat-osztályokból egy nagy keleti hadsereg alakították, saját főparancsnokság alatt, mely-nek hadműveleti elé a legnagyobb bizalommal néznek német részről. Páris sorsa rövid időn eldőlend.

Bécs, jan. 11. Magánhírek szerint a tegnapielőtti csata olytán Belfort vára fölmentetett. A poroszok szá-mos ostromszert hátrahagyásával a vidékről elvonultak.

— Bordeaux, jan. 9. A kormány egy értesítése folytán Chanzy tbk. serege jelenleg 200,000 emberből áll. A tüzéség legközelebb egyes támadásokat intézett az ellenség előre tolt állásai ellen, a melyekből vissza is nyomattak.

Bécs, jan. 11. A „Tagesspresso“ egy sürgönyt közöl Bournelből, jan. 9-ről, mely jelenti: A francia keleti hadsereg győzelme teljes volt; a harez egész éjjel dühögött Villersexel kastély körül, melybe a poroszok visszavonultak volt. A kastély, mely Grammont herczeg tulajdona, romba lövett. A poroszok teljesen Veuoul felé vonultak vissza. — Bourbaki hadseregének helyzete külön, a tábornok telve van elragadó bátorsággal, és a csapatok bizalommal és buzgóssággal.

Német részről is jött tudósítás, mely a diadalt né-met fegyvereknek tulajdonítja.

Bécs, jan. 10. A „N. fr. Pr.“ levelezői a párisi keleti homlokáról jelentik: Az ostromló telepek a keleti oldalon déli irányban Champigny-sur Marne és Créteil-ig, északra Pont-Iblonig terjednek. Lövetnek Charenton, St. Maur, Nogent, Noisy, Rosny, Romainville, Aubervilliers és St.-Denis erődök, nevezetesen pedig a Drancy, Bobigny és La Couronne mellett előretolt művek. F. hó

4-én délután, a már 8 nap óta csendes Rosny erő a tüzelést ismét megkezdte. A tüzéségi tusa hatása az os-tromló telepeknek az erődöktől nagy távolsága miatt mindkét részről jelentéktelen. Noisy erő a Mont-Avrant „Schnapnel“-ekkel lövi. A Drancy melletti sánczművek-ből az Aulnay, Blanc-Mesnil és Pont-Iblon melletti tete-pekre egész sorlóvések történnek.

Karlsruhe, jan. 10. Közvetlen a lotharingiai porosz határon franciereurök mutatkozni, minek folytán Saargemündbe és Forbachba erősítések küldettek.

Városi közügyek.

(F—r.) Igen érdekes volt a folyó hó 11-én lefolyt városi képviselői gyűlés és pedig két tárgynál fogva, mely szönyegre került.

Ezek egyikét a városi börtön állapota, a másikat a személtvám és evvel kapcsolatos városi javadalmak árverésének eredménye képezte.

Az első tárgyat illetőleg felvitatott az igazság-ügyminister rendelte folytán Csemeghi ministeri tanácsos által aláírt ministeri leirat, melyben a városi közügyész-nek a közügyek igazgatójához intézett és a városi börtönhelyiség nyomorult állapotát feltüntető előterjesztése alkalmából meghagyott a városi községnek, hogy azon-nal intézkedjék az iránt, hogy a börtön egy más a büntetés céljának és az emberiség tekinteteinek megfelelő helyiségbe tétés-sék át.

Ezen leirat felolvasása után egy képviselő indigna-tióját fejezte ki a fölött, hogy a városi közügyész, mint e város közönsége által választott és fizetett hivatalnok felterjesztését a börtön-ügyre nézve nem a városi képviselő testülethez intézte, mely hivatva van a fennforgó hiányokat és bajokat orvosolni és megszüntetni; hanem, mintegy delatoroképen, a képviselő testület kikerülésével a felsőbb helyre emelt panaszt; — mindazonáltal, hogy a képviselő testület meggyőződést szerezzen arról, vajjon a közügyész felterjesztésében fekete színekkel ecsetelt ál-lapot élethű-e, azt indítványozta, küldessék ki egy bi-zottság a börtön-helyiség megvizsgálására és ennek foly-tán jelentés tételre, a közügyész azonban a városi képviselő testület mellőzése miatt megróvassék.

Egy másik képviselő kiemelte, hogy a közügyész jelentés, ennek bevezetéséből kitetszőleg egy felsőbb rendelet meghagyására tétel, és így annak hivatalos kötelesség kifolyásának kell feltűnni, és kiemelte a börtön-helyiség ronda, silány, de sőt em-bertelen állapotát, mely e városnak mint törvényható-ságnak szégyenére válik és javítást halaszthatatlanul igé-nyel; a közügyész megróvása ellen nyilatkozott, — a sürgős intézkedést azonban ez ügyben ajánlotta.

Egy harmadik képviselő a ministeri leirat paran-esoló hangja ellen kelt ki, úgy vélte, hogy ez a városi közönség méltóságát sérti, kivált miután azt egy ministeri tanácsos írta alá; — a képviselő testület egy bizottság kiküldetését határozta el, mire a tagok ki is nevezettek.

A reporter ezen küldetéshez azon óhaját csatolja: vajha ezen bizottság mielőbb eljárna kiküldetésében, s megleendő jelentése folytán, mely a köztudomású tények alapján bizonyos lényegében meg fog egyezni a köz-ügyész felterjesztésével, a városi képviselő testület hathatósan és sietőleg intézkednek, mert a jelen állapot csakugyan a türelmetlenség fokozódott.

A gyűlés másik tárgyat képezte a személtvám és evvel kapcsolatos városi javadalmak haszonbérleti elár-verésének eredménye fölötti elhatározás.

A midőn a polgármester ezen ügyet tanácskozára bocsátotta, bemutatott egy a tanácshoz és a képviselő testülethez intézett bepecsételt levelet, melynek czimírata azt fejezte ki, hogy benne 6000 frt összegű értékpapír van zárva és kijelentette, hogy mivel sejtli, hogy ezen levél a fennforgó ügygel kapcsolatban van, és mivel annak tartalma tudatása által semminemű praejudiciumot felköltöni nem kívánt, nem törte fel, hanem a képviselő testületre bízta annak feltörése fölött intézkedni.

Hosszas vita fejlődött ki, vajjon az árverés ered-ménye fölött előbb határozzon-e a gyűlés, mint a levelet felbontja, vagy azt felbontva, ha kapcsolatban áll a szönyegben levő tárggyal, ezzel együttes tárgyalás alá vétessék, eltekintve, hogy ha ezen levél ajánlat (offert), akkor elkészt és figyelembe nem vehető, ha pedig panasz az árverési munkálat ellen, ezt az árverés megtartásánál kell vala bejelenteni, ha pedig nem vonatkozik az árve-rezésre, ugy sem tartozik a fennforgó tárgyra: elhatá-rozta a gyűlés, hogy a levelet ezuttal nem bontja fel, hanem az árverés fölött határoz.

Enek folytán többen a mellett szólalván fel, hogy azon alapos reményben fejeben: miszerint a Kiss Sándor által ajánlott 42042 ft haszonbéri összegnél nagyobbat lehetne kapni, mire erősen megerthelt városi pénztárunk-nak nagy szüksége van, az árverés folytatassék, a gyű-lés elhatározta, hogy az árverést helybenhagyja és Kiss

